

RUOTSINSUOMALAISTA KIRJALLISUUTTA SELKOKIELELLÄ

TEKSTI
SIRKKU LATOMAA,
SILJA VUORIKURU &
HANNA MÄNNIKKÖLAHTI

Ruotsinsuomalaista kirjallisuutta on nyt tarjolla selkomukautuksina ja helpolla suomen kielellä – ensimmäistä kertaa. Tukholman yliopiston suomen osaston koordinoimassa hankkeessa mukautettiin kolme romaania. Kirjoihin laadittiin myös tehtäväpaketit, ja ne ovat avoimesti saatavilla verkossa.

Ruotsin hallitus myönsi Tukholman yliopiston suomen osastolle rahoituksen (2022–2024), jonka tarkoituksena oli tukea suomen kielen revitalisaatiota Ruotsissa. Yhdeksi kieltä elvyttäväksi keinoksi valittiin ruotsinsuomalaisen kirjallisuuden selkomukauttaminen. Suomen osasto suunnitteli ja toteutti hankkeen, jossa mukautettiin selkokielelle **Leo Ylitalon** *Banaanitalo* (2017) ja **Milka Hakkaraisen** *Ei verta rantaa rakkaampaa* (2021) sekä yleiskieltä helpommalle suomen kielelle **Asko Sahlbergin** *Yö nielee päivät* (2014). Lisäksi hankkeessa laadittiin teoksia käsittelevää opetusmateriaalia.

Projektia koordinoi yliopistonlehtori **Outi Oja** Tukholman yliopistossa. Selkomukauttajina toimivat **Hanna Männikkölahti**, **Sirkku Latomaa** ja **Silja Vuorikuru**. Opetusmateriaalin laati työryhmä **Silja Vuorikuru**, **Karoliina Möttönen** ja **Outi Oja**.

Projektissa tarjotaan luettavaa suomen kieltä eri vaiheissa opiskeleville. Suomen kieltä opiskelevan selkokielen tarve on usein väliaikainen, ja selkokielisistä teksteistä voi myöhemmin siirtyä yleiskielisiin. Tämä tuotiin esiin myös mukautettaviksi valituissa teoksissa. Kolmesta kirjasta helpointa selkokieltä edustaa Hakkaraisen teos, kun taas Sahlbergin romaanin lukijan oletetaan olevan jo pitkälle edistynyt suomen kielen käyttäjä. Vaativan selkokielen ja helpon yleiskielen raja on liukuva.

Voi kestää vuosia, ennen kuin suomenoppija pystyy lukemaan yleiskielisen romaanin. Selkokirjojen ansiosta suomenoppijat voivat kuitenkin nauttia kirjallisuudesta jo matalammallakin kielitaidon tasolla.

Selkokirjat hyötyvät kuvituksesta

Kaikissa kolmessa selkokirjassa on **Ina Majaniemen** kuvitus, ja kuvia on hyödynnetty myös tehtäväpakeeteissa. Männikkölahti ja Vuorikuru ehdottivat Majaniemeä kuvittajaksi, sillä he olivat työskennelleet hänen kanssaan jo aiemmin. Kuvittajan asiantuntemus ja hyvät yhteistyötaidot ovat olennaisia tekijöitä. Kuvittaja on nimitäin vahvasti mukana kirjan valmistelussa: hän lukee selkomukautuksen ja osallistuu keskusteluun siitä, mistä kirjan kohdista kannattaa laatia kuva ja miten kuva sijoitetaan tekstiin.

Kuvituksella on iso merkitys selkokirjoissa. Kuvat houkuttelevat tarttumaan kirjaan, ja ne auttavat lukijoita eläytymään kirjan tapahtumiin. Kuvat voivat toimia myös

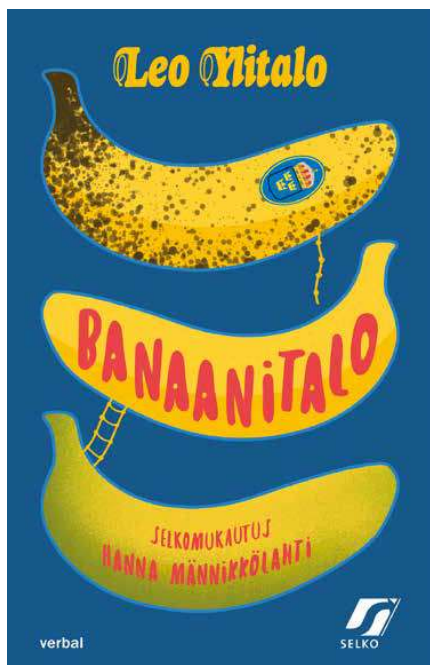
keskustelun virikkeinä esimerkiksi silloin, kun selkokirjoja luetaan lukupiireissä. Vain harvaa yleiskielistä aikuisille suunnattua kirjaa kuvitetaan, mutta selkokirjoissa kuvitus palvelee tekstin ymmärtämistä ja siten lisää saavutettavuutta.

Tehtävistä tukea opetukseen ja oppimiseen

Jokaisesta romaanista laadittiin noin satasi-
vuinen tehtäväkokonaisuus. Tehtäväpakkettien alussa on ruotsinsuomalaisuutta ja kirjailijaa koskevaa aineistoa, ja muut osuudet ovat sidoksissa teemoihin, jotka nousevat kunkin kirjan keskeisistä sisällöistä. Tehtävät on jaoteltu eri vaikeusasteille, jotka on varustettu värikoodein. Alkuosaan sijoittuu enimmäkseen monivalinta-tehtäviä, kun taas loppuosan soveltavat tehtävät on suunnattu esimerkiksi lukupiirityöskentelyyn keskustelun herättelijöiksi. Lisäksi mukana on osuuksia, joilla ohjataan tiedonhakuun ja

Muuttajuus
on kuitenkin
universaali teema.

Banaanitalo-
romaanin
kannen on
suunnitellut
Hannele
Harald.
Oikealla
Banaanitalo-
romaanin
liittyvän
opetus-
materiaalin
kansi.

mielipiteen ilmaisuun. Tehtäviä voi käyttää myös itseopiskeluun, sillä suureen osaan tehtäviä annetaan mallivastaukset. Tehtäväpaketin alkuun sisältyy ohjeistus tehtäväpakettia opetuksessa tai itsenäisesti käyttävälle.

Kuten selkomukautukset myös opetusmateriaalit on laadittu kielitaidon eri tasoille. Tehtäväpaketit on nimetty kuvaavasti: Hakkaraisen teokseen liittyy materiaali nimeltä *Selkeästi 1*, Ylitalon kirjaan *Selkeästi 2*, ja haastavinta tasoa edustaa Sahlbergin kirjaan kuuluva *Selkeästi 3* -materiaali. Materiaalit on julkaistu Tukholman yliopiston julkaisusarjassa, ja ne ovat vapaasti saatavilla verkossa.

Ruotsinsuomalaiset ja Suomessa asuvat lukijat

Hankkeeseen valittiin kirjoja, jotka käsittelevät ruotsinsuomalaisuutta ja ruotsinsuomalaista kulttuuria. *Banaanitalo* kertoo Maraboun suklaatehtaan suomalaisista työntekijöistä 1970-luvun suuren maahanmuuton vuosina. *Ei verta rantaa rakkaampaa* on puolestaan hyvän mielen dekkari, joka tarkastelee ruotsinsuomalaisuutta paikallisessa, suljetussa yhteisössä. *Yö nielee päivät* kulkee päähenkilönsä matkassa 1970-luvulta 1990-luvulle ja kuvaa ulkopuolisuutta, jota vähemmistöön kuuluva päähenkilö ei saa karistettua, vaikka aika ja paikat vaihtuvat.

Selkomukautusten lukijakunnaksi on ajateltu ensisijaisesti ruotsinsuomalaisia nuoria aikuisia, joiden suomen taitoa pyritään kehittämään heidän elämänsä lähellä olevien sisältöjen avulla. Muuttajuus on kuitenkin universaali teema, ja siksi teokset sopivat hyvin Suomessakin suomea opiskeleville. Muuttajan näkökulma uuteen kotimaahan sekä kuva, joka piiryy valtaväestön asenteista muuttajia kohtaan, herättäne-

vät ajatuksia myös Suomessa asuvissa lukijoissa. Yhtymäkohtia omaan kokemusmaailmaan löytyy helposti, sillä esimerkiksi uuden kielen opeteluun ja kotona puhutun kielen ylläpitämiseen liittyvät hankaluudet lienevät tuttuja kaikille muuttajille.

Suomalais-ruotsalaista yhteistyötä

Alkuperäiset teokset ilmestyivät suomalaisten kustantamoiden julkaisuina. Selkomukautuksiin tarttui tukholmalainen kustantamo Verbal förlag, jonka verkkosivuilta kaikki kolme kirjaa ovat tilattavissa loppuvuodesta 2025. Alkuteoksia on hyvin saatavilla kirjastoissa, ja niihin päätyvät vähitellen myös tuoreet selkomukautukset. Molempien kirjaversioiden rinnakkainen käyttö opetuksessa on siis mahdollista.

Selkomukautukset julkaistaan ruotsinsuomalaisilla kirjamesseilla Tukholmassa marraskuussa 2025. Sirkku Latomaa, Hanna Männikkölahti ja Silja Vuorikuru osallistuvat messuille ja kertovat siellä teoksista, työn vaiheista ja syntyneistä mukautuksista. V

Linkki opetusmateriaaliin: su.se/slabafinety/selko

- Hakkarainen, Milka 2021. *Ei verta rantaa rakkaampaa*. Myllylahti.
- Hakkarainen, Milka 2025. *Ei verta rantaa rakkaampaa*. Selkomukautus Sirkku Latomaa. Verbal.
- Sahlberg, Askö 2014. *Yö nielee päivät*. Like.
- Sahlberg, Askö 2025. *Yö nielee päivät*. Mukautus helpolle suomen kielelle Silja Vuorikuru. Verbal.
- Ylitalo, Leo 2017. *Banaanitalo*. Nordbooks.
- Ylitalo, Leo 2025. *Banaanitalo*. Selkomukautus Hanna Männikkölahti. Verbal.